

השיעור מתוך קונטרס 'הבינוני'
ניתן להשיג את הקונטרס
המלא במוקדי המכירה

הבינוני

שיעורי הרב שמעון שפיצר שליט"א
מדור אמונה ובטחון
שיעור ר"ד • פרשת שופטים תשפ"ג
נמסר ביום שלישי פרשת ראה כ"ג מנ"א תשפ"ג

גליון זה מודפס ב-1500
עותקים ומחלק חינוך מדי שבוע
קחו חלק והשתתפו
בהוצאות ההדפסה בעין יפה
לתרומות: 052-761-2069
או: 050-414-4718

ההשתדלות הנכונה נותנת לאדם את כה הבהירה

המשיך ה'צמח צדק' ואמר לו כמגלה רז: נשמתך באה לעולם כדי להשפיע ולהדריך בני ישראל בעבודתם, ודווקא באופן זה של כיתות הרגליים, ולכן כשאתה בא לאחר קיום תפקידך, נשמתך נוגעת במקורה המחיה אותה, וממילא אתה מרגיש אז התרוממות הנפש בתפילתך. מה שאין כן כשאינך עוסק בשליחותך המיוחדת לתיקון נשמתך, הגם שאתה עוסק בתורה ומצוות ועבודת ה', אין נשמתך מוצאת די סיפוקה, ואינה יכולה להתרומם למדרגתה הנכונה. עד כאן.

אכן האדם יכול לראות מתי הוא מצליח בעבודת ה' ומתי אינו מצליח. וכשאנו אומרים מתי הוא מצליח, אנו מתכוונים לומר: מתי הוא מלא חיות, מתי הוא פרה ורבה, מתי הוא ברוממות הנפש. והדבר תלוי בכך שהאדם הצליח להגיע אל שליחותו, אל המצוה המיוחדת לה, ובכוחו לעסוק בה הלכה למעשה.

שיתברר ויתאמת אצלו מה חובתו בעולמו

הן ידוע ומפורסם לשון ה'מסילת ישרים' בתחילת הפרק הראשון: "יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה הוא שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו", וכל בעלי המוסר דייקו מלשונו 'מה חובתו בעולמו' שכל אחד יש לו את העולם המיוחד לו. ומזה אנו רואים עד כמה האדם צריך לברר ולחפש: "ובכן, מהי שליחותי? מה הם כוחותי? במה אני טוב?". הרבה חושבים שמדובר בנושא מעניין שנוגע לכמה בני אדם אך לא להם או לאנשים כמותם. יש שיאמר האדם: "אין לי שום דבר מיוחד", ויש שיאמר: "אני יכול לעסוק בכל דבר". אכן כן, מצוי עד מאוד לשמוע אנשים מדברים בסגנון כזה: לפעמים יש מישהו שמאז היותו בן שנתיים כבר הכירו בו שהוא מיוחד בדבר פלוני, והוא באמת קל לו, בין בחפשו פרנסה על פי יסודותיו של ה'חובת הלבבות', בין מבחינה

עד שתתפרץ ברוב התלהבות דקדושה

בספר **כוונת הלב** להגה"צ רבי הלל ליכטנשטיין זצ"ל האדמו"ר **מקראסנא** (פרשת תרומה) הביא יסוד גדול שמבוארים בו כמה נקודות שאנו עוסקים בהן באחרונה. בראשית דבריו הוא מדבר על הידוע מפי **המקובלים** שכל אחד קשור בשורש נשמתו למצוה מסוימת, וכשהאדם עוסק במצוה זו שהוא קשור אליה, הוא מתעלה על ידה הרבה ומתקיים בו מצוה גוררת מצוה. ואם אינו עוסק בה, הוא נשאר רדום וישנוני. הוא יכול לקיים מצוות אחרות וללמוד תורה, אך בלעדיה לא תתעורר בו נקודה עמוקה של התלהבות וחשק.

ואז הוא כותב שם: ושמעתי מעשה מהרה"ק רבי הלל מפאריטש זיע"א (תלמיד ה'צמח צדק') שהיתה דרכו להיות סובב והולך בכפרים

להוכיח ולעורר את המון העם לתשובה ומעשים טובים. ופעמים שלא היה יכול לצאת לכפרים והוצרך להשאר בביתו, ואז היה מנצל את זמנו בלימוד התורה כל היום כולו. והנה שם לבו שכל פעם שהוא חוזר מהכפרים בהם הוא עוסק בקירוב רחוקים, ונעמד להתפלל, הוא מרגיש הרגשה נפלאה והתרוממות הנפש. מה שאין כן לאחר גיעה בלימוד התורה כל היום כולו, שאז כשהיה נעמד להתפלל, לא הרגיש הרגשה זו. והדבר היה אצלו כחידה סתומה, כי הסברא הפוכה, כי כשמסתובבים בכפרים, איך שלא יהיה מתבזבז קצת מהזמן ורואים מה שאין צריכים לראות. ונכנס אל הקודש פנימה לרבו לשאול את אשר עם לבבו. השיב לו ה'צמח צדק' זיע"א בנועם שיחה כי כל

נשמה ישראלית יורדת לעולם עבור תיקון מיוחד, וכשיעסוק האדם באמונה (היינו בנאמנות ובמסירות) בשליחותו בעולם הזה, נשמתו תרגיש נחת רוח ותתרומם למקורה עד שתתפרץ ברוב התלהבות דקדושה.

בשורה משמחת

בעקבות הביקוש הרב לגליון זה, הנני הודיע שבסייעתא דשמיא מרובה החל משבוע זה יופץ גליון זה בל"ב ב-1500 עותקים (במקום 1000 עד היום) כל המעוניין ליטול חלק בזכויות העצומות ולהשתתף בהוצאות ההדפסה נא לפנות למס' הרשום למעלה (עלות ההדפסה שבועית ל-1500 גליונות - 500 ₪)

יעמדו על הברכה נדיבי הלב שתרמו מהונם להדפסת הגליון

גליון זה נתרם לזכות
החפץ בעילום שמו
לזכותו ולהצלחתו

יזכה לכל הברכות האמורות בתורה, לשפע ברכה והצלחה, ולרוב נחת מכל יוצ"ח

ליצירת קשר בכל הקשור לגליון זה: teimaminahor@gmail.com

כאן, **כשחסר לו לאדם חלק מחיותו, הוא צריך תיקון.** הוא מגיע אל רבו ומבקש תיקון... לא רק כשהוא שבור לרסיסים, אלא גם כשהוא שבור מעט, הוא זקוק לתיקון. אם האדם מתהלך כחצימת, הוא זקוק לתיקון. "חבל! הוא הרי לא חי! אינך רואה שהוא זקוק לתיקון?". מה הפירוש זקוק לתיקון? - פשוט מאוד. כשמכונה נשברה ואינה פועלת כראוי, מזמינים מומחה שיראה מה נשבר ויחזירנה לקדמותה. אף האדם, אם הוא שבור, הוא צריך שהמומחה לנפשות יתקנו.

עלינו לדעת שכל אחד מצד שורש נשמתו יש לו דברים שצריכים להגיע לידי תיקון, והדרך לבוא אל התיקון היא כשהאדם מכניס את עצמו במילוי שליחותו, וזה מה שמובילו אל מצוותו ואל שלימות נפשו. ואחד מהסימנים המובהקים לזה הוא שהוא נעשה מלא חיות ומתחיל לפרות ולרבות. בתחילת הדרך הוא רק מסתכל על תכונותיו ומבין לפי זה מהי המצוה השייכת לו. כך הוא מתחיל. הוא רואה את תכונותיו, הוא רואה מה הוא אוהב לעשות כשאין משלמים לו. שם הוא מתחיל, ומשם הוא מתקדם הלאה. הוא מטפס ועולה.

הוא התחיל לשמש כמלמד כשהיה בן עשרים ושנים. לא היה לו כסף לפרנסת הבית, וההצעה שהגיעה לפתחו היתה בשבילו מעין שידוך טוב. בת"ת היו צריכים אותו, והוא צריך היה לכסף, הפלא ופלא. הוא התחיל לעבוד כמלמד וראה שהוא מוכשר לכך. אמנם כן, פעמים שהאדם רואה שאינו מוכשר לכך. ופעמים שהאדם רואה שהוא מוכשר לכך, אבל יותר טוב היה לו אם הילדים היו קצת יותר גדולים. וכאן צריכים להיות זהירים מאוד, כי בהרבה מקרים זה לא נכון. האדם פשוט מחפש לבנות שם לעצמו, ולכן נראה לו ששם יהיה לו יותר טוב. מדובר בנקודה עדינה מאוד. ופעמים שדווקא יש בזה אמת. הוא מתאים לילדים יותר גדולים. נפשו נפתחת כשהוא מסביר את התורה לילדים יותר גדולים, ואז הוא מקבל יותר חיות. צריך לחפש דבר זה, כי הוא נקודת החיות של האדם ותיקון נשמתו.

ואדרבה, אם אתה רואה שקשה לך להגיע אל מה שאתה מוכשר בו, עליך להבין שאין הקושי קושי פשוט, אלא הסטרא אחרא מכניס את טלפיו, כי מה שנולד אצל האדם בפגשו עבודת ה' של לבו חפץ, הוא חיות. נפשו מתרוממת מפני שהיא מתחברת למקורה ומתפרצת בקדושה.

ולכן אין לו לאדם אפשרות להתעלם משאלה זו. צריך לזכור שזו שאלה של ה'מסילת ישרים'. "מה חובתי בעולמי?". והדבר פשוט שהאדם צריך להיות מוכן לנחול כישלונות, כי בתחילה עדיין אינו יכול להיות בטוח מהי שליחותו. הוא מנסה תקופה ואז הוא אומר: "נראה לי שאין זה שלי. אני צריך משהו אחר, אני צריך אופן אחר."

מציאותית, ובין מבחינת הסיפוק שהוא מרגיש. אבל אצל הרבה אנשים לא רואים שום דבר מיוחד. אתה שואל את האדם: "במה אתה מוכשר?". והוא משיב: "איני יודע. ברוך ה', זה טוב".

ולמען האמת, נוגעים כאן בנקודת האדם. לא רק כשאינו מצליח. כשאינו מצליח זה ברור. אלא גם כשהוא מצליח. הוא אומר ככה: "ברוך ה', אני לומד ומתפלל. הכל זורם. פה יש איזו בעיה, שם יש איזה ענין. אבל זה לא כל כך נורא". מה שצריך להבין הוא שגם כאשר האדם לומד ומקיים מצוות, אם לא יגיע למקום שבו הוא משקיע את כל כולו בעבודת ה', לא יגיע אל תיקונו.

התעסקות יתירה במצוה מסוימת

פעמים שרואים מי שהכניס את עצמו לתוך איזו מצוה נדירה ועוסק בה יומם ולילה בצורה כאילו אובססיבית (כפייתית)^א כמין התמכרות, ויש שמסתכלים עליו מוזר. "הוא משקיע כל כולו בשילוח הקן. זה יפה מאוד. אבל, צדיק! יש תרי"ג מצוות. הוא עוסק במצוה זו, הוא מדבר בה, הוא מוצא פרפראות וחידושים בענינה, הוא מוציא גליונות, הוא משכנע אנשים לקיימה, ואף עושה שידוכים על פיה. רבינו! אתה יכול להירגע קצת". כך יש מהאנשים שמסתכלים על זה.

באמת יתכן שהאדם עוסק במצוותו באופן משונה (והרי כל מצוה יכול האדם לעשות באופן כמעט נכון כפי שהוא יכול לעשותה נכון לגמרי). אבל צריך להבין שיש איזה שורש מתחתיה. כל אדם צריך כחלק מבריאות נפשו ורוחו להכניס את עצמו באיזו מצוה. הוא צריך לחיות מן המצוה. ולא תמיד מדובר במצוה נדירה. ואולי יותר נכון לומר: ברוב הפעמים אין המדובר במצוה נדירה, אלא במצוה השייכת ליסודות הדת וסובבת סביב תורה ותפילה וגמילות חסדים. המצוה אינה נדירה כלל, אבל יש אופן מסוים שאתה יכול לעשותו ופלוני אינו יכול. ויותר מזה, האופן שאתה יכול לעשותו, מיוחד לאנשים מסוימים, ורק אתה יכול לעשות להם. לדוגמא, יש מי שבנוי בנפשו לעבוד עם בעלי תשובה. ובכן, כשהוא יכניס את עצמו בזה, ימלא חיות ויגיע אל תיקונו. נוכל לראות זאת עליו.

תיקון הנפש כיצד?

הנה מה פירוש דבר זה שאומרים תמיד שהאדם מגיע אל תיקונו? צריך להסביר זאת. אחרת, עלולים לטעות בזה. אנשים חושבים שהתיקון הוא מעניין הגלגולים והבחינות. אך לא, תיקון פירושו 'לתקן'. כשיש לו לאדם חלק אחד שבור, הוא צריך לתקנו ולהשלימו. דומה הדבר לשולחן שחסרה לו רגל אחת שרואים עליו שהוא שבור, כי הוא מתנדנד, וכדי לתקנו צריך להוסיף לו רגל. אף

מכריח? הרי ישנה בחירה! התשובה היא שהבחירה מתחילה קודם לכן. וכפי שהכתוב אומר בפרשת ראה, שאם האדם הולך בדרך שאינה נכונה, באופן ממילא ייפגש עם הקללה. שלום עליכם! זה מה שיקרה. והקללה אם לא תשמעו אל מצוותה ה'. בו ברגע שהאדם רואה - "הנה זה יותר טוב, זה יותר טוב..." ואינו נמשך אחר מה שהוא צריך לעשות, הוא מתחיל לפגוש את הקללה.

נאמר זאת כך: שבועות ארוכים, ואולי אף חדשים ושנים, הלך בדרך הנכונה, עד שיום אחד הוא קם ואמר: "אני רוצה לנסות משהו אחר". תיכף ומיד יפגוש את הקללה, כי **הקב"ה לכתחילה העמיד זאת באופן זה כדי שהאדם יידע לחזור אל מסלולו**. שישים לב ויאמר: "אתה יודע מה היתה הבעיה? לא הנסיון היתה הבעיה, אלא אני. אני הכנסתי את עצמי במצב כזה שכל נסיון קטן יכול לבלבל אותי לגמרי. ולכל אותם ששואלים: "מדוע הביא הקב"ה נסיונות כאלה קשים בעולם?". דעו לכם שיש א"ב. **אל תהיה במצב של חוסר חיות, כי אז יכול כל דבר קטן להוציאך מן העולם**.

שומע ומוסיף - סימן לקנין התורה

הנה אחד מקנייני התורה הוא 'שומע ומוסיף'. הרי אומר: אם שמעת דבר תורה והוספת עליו, סימן הוא שקנית אותו. נקודת הדבר היא שקנין פירושו לא רק שהדבר נעשה שלך, אלא **שנעשה חיבור בינך ובינו**. זוהי הסיבה שאסור לחיות עם האשה בלי קנין. תחילה צריך האיש לעשות בה קנין, היינו לייצר ביניהם חיבור על פי תורה, ואז הוא יכול להכניסה לביתו. וכן ידוע שצריך שכסף הקידושין, או שוה הכסף, יהיה של האיש לפני שהוא מקדש בו. ואיך הוא נעשה שלו? אף זה על-ידי קנין. תחילה הוא קונה את הכסף ואז הוא יכול לקדש בו. **קנין אינו דבר טכני בלבד, לומר שעכשיו הדבר נמצא ברשותו, אלא הוא יוצר שינוי אצל האדם הקונה**. הוא נהפך לאיש אחר. החפץ נהפך לחפץ אחר כי הוא עבר לרשות אחרת, והקונה נהפך לאיש אחר, כי הוא נעשה בעלים על חפץ חדש.

ראיה לדבר היא חמץ בפסח. אם יש אצלך חמץ שקנוי לך, זה פוגם בנשמה. אתה חייב להפקיר אותו. משהו קורה לנשמתך כשאתה קונה איזה דבר. ומדה טובה מרובה. **אם האדם קונה דבר תורה, מתחולל שינוי בנשמתו**. זה לא שאתה יודע אותו וזוכרו ויכול להעבירו לאחרים. כל אלו רק סימנים הם. **הקב"ה רוצה שדבר התורה יתחבר לנשמתך ויקרה בזה משהו לנשמתך**. והסימן לראות אם באמת קרה לה מה שצריך היה לקרות לה, הוא שומע ומוסיף. אם אתה יכול להוסיף לו משל, אם אתה יכול להתלהב ממנו, אם אתה יכול לעשות איזה שינוי מעשי בגלל זה, **סימן הוא שהדבר באמת קרה לנשמתך**. זהו היסוד.

וכמו כן האדם בעבודתו, יתכן שרוב מהעבודה שייכת אליו, ועם הזמן היא דולה ממנו את מצוותו המיוחדת לו ואת ישרותו, והמעט אינו שלו, וכך הוא מחזק את שלו ומשליך את שאינו שלו והולך ומתקדם בעבודת ה'.

מחובת ההשתדלות אל חובת האדם בעולמו

הנה ראינו בחובת הלבבות שאחת מהסיבות שבגללן סידר הקב"ה את העולם באופן שיצטרך האדם להשתדל לפרנסתו היא כי **אם האדם לא יהיה עסוק בפרנסתו, יבוא לידי חטא**. ובשיעור הקודם הסברנו זאת בדרך אחת, וכעת נבאר בדרך נוספת. **הקב"ה עשה כן כדי להביא את האדם לידי הכרח לעסוק בחובתו בעולמו**. הרי אומר: הוא מביאו למצב כזה שאם לא יעסוק בחובתו בעולמו, ירגיש כאילו העולם בא אל קיצו, מפני שירגיש ריקן ושובר ברוחו, ואם לא ירגיש מספיק ריקן ושובר, הוא ייכשל בעבירה וזה מה שכבר יגרום לו ללא ספק להרגיש ריקן ושובר. וכשירגיש כן, אז יאמר: "אתה יודע מה? הציעו לי עבודה פלונית ולא רציתי לקחתה כי הנסיעה אל מקום העבודה לוקחת חצי שעה. אני לוקח אותה. אין לי ברירה אחרת".

אכן כן, אנשים עושים חשבונות כאלה, שיצטרכו לנסוע שעה ולחזור שעה וטרדה היא בשבילם. הם אינם קולטים כמה פרט זה זניח וחסר משמעות ביחס למילוי השליחות. האדם רוצה להקל לעצמו ובוחר לו עבודה ליד הבית, ועוד הוא אומר לעצמו: "כך אוכל להרוויח שעתיים ביום. נכון, זה לא ממש העבודה שתואמת למידותיי, אבל ארגיש אדם אחר. אתה יודע מה זה עוד שעתיים ביום?!". מסכן! אתה יודע כמה אנשים כבר נפלו בטעות זו. הוא חושב שהרוויח. אתה יודע מה קרה עכשיו? לא רק שלא הרוויח שעתיים, אלא עכשיו הוא מתהלך כמת כל היום. הוא חשב שיחיה עוד שעתיים, ולמעשה, הוא ריק ושובר, לא רק בשמונה שעות עבודתו, אלא גם באותן שתי שעות שחשב להרוויח. והרי זה מעשים שבכל יום.

לאו עצה טובה היא שאומרים לו לאדם: "בחר לך משהו שאתה אוהב ותוכל להתחבר אליו", אלא **דבר שבחובה הוא. "אם לא תעסוק בדבר שהוא מצד תיקון נשמתך, הדבר שתעסוק בו ישבור אותך עד הסוף**. הוא ישפיל אותך יותר ויותר, עד שתשווע לעזרה". פעמים הרבה אין האדם קולט - "אני לא מבין מה קרה. פתאום היה לי נסיון..." שטותים! את הנסיון הזה בדיוק היה לך גם לפני שבועיים וגם לפני כן היה לך נסיונות, אבל היית בנוי נכונה. **כשהאדם בנוי נכונה, הוא לא נכשל כל יום שני בכישלונות חמורים**.

כאשר יכריח איש את בנו

הקב"ה מכריח את האדם ללכת בדרך הישרה, וכפי שהכתוב אומר "כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוֹקֵיךְ מִיִּסְרֶךְ". מה הפירוש

התרגשות המביאה לידי עשייה

נקוט כדוגמא, ואולי זה יישמע כהלצה, אך זוהי האמת. כשהאדם קונה איזה דבר מגושם, כגון מכונית מפוארת, הגם שלא עשה עדיין כלום, הוא כבר נכנס לבית הכנסת בקומה זקופה. הוא כבר מרגיש את עצמו. הוא לא מהאנשים הפשוטים שם. יש לו מכונית שלא שזפתה עין אדם מעולם. הנה כי כן, קרה דבר מה שנשמתו כשקנה את המכונית.

ולענייננו, כשעוסקים בהשתדלות באופן כללי, רצון הקב"ה הוא שיתעורר משהו בנשמת האדם, והדבר הזה שיתעורר, יבעבע בו כל-כך חזק ויפריה וירבה עד שיעשה למעשה. שלימות היא לנשמתו שהיא מתלהבת ומתלהטת מאיזה דבר תורה ששמעה, עד שמרוב התלהבות, הוא יוצא ועושה אותו למעשה. ניקח צדקה כדוגמא. האדם לומד ספרים עמוקים בענין מצות צדקה, והוא מתפעל כל-כך עד שקם ואומר: "אני חייב ליתן עכשיו צדקה". וכן הוא בכל דבר שבקדושה, יש לו לאדם התפעלות והתרגשות אשר מביאות אותו לידי עשייה.

בצד הקליפה הוא הסוגיא של "העין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים". פעולת כלי המעשה אינה נפרדת. אדרבה, היא מגלה על מה שהיה קודם לכן. האדם היה כל-כך שקוע במוחו ובלבו בעבירה, עד שהדבר קיבל אצלו גם ביטוי מעשי.

מקום להתפרצות הנפש

ובענין ההשתדלות, הקב"ה ברא מקום שבני האדם יוכלו ללמוד בו תורה לשמה, לשוב בתשובה קודם הלימוד, ללמוד מתוך תשובה ולהתפלל, ואז יוכלו לומר: "רגע אחד! לאן אני מכניס את התלהבותי? אני חייב לעשות משהו!". אה! יש מקום בעולם גם בשביל לשמור ולעשות ולקיים כדי שתהיה שלימות לתורתך. אחרת, מה תעשה עם התלהבותך?

ידוע שכאשר יש ילד (או מבוגר שנותרה בו ילדות) שיש לו צורך להכות ולבעוט בידי וברגליו, מכניסים אותו לחדר ריק מאנשים, ושם נותנים לו להוציא את כל זעמו האגור בתוכו. מה לעשות, הרי הוא מוכרח לעשותו באופן המותר. אי אפשר להרשות לו סתם להכות אנשים. הוא זועם ורותח מכעס. אומרים לו: "הכנס לכאן ותוציא את זעמך עד לטיפה האחרונה".

ומדה טובה מרובה. אנשים הרבה יש שנשמתם מתפרצת ברוב התלהבות דקדושה, ומרגישים שהם חייבים לתת לכך ביטוי מעשי. הקב"ה אומר כך: בראתי עולם שתלמד תורה ושיקרה לך משהו שתוכרח לעשות. הן כך כתב בחובת הלככות שסימן לאהבת ה' הוא כשהאדם מרגיש צורך עז לגשת על זולתו ולומר לו שיש אלוקים

בעולם. ואנו באמת רואים אנשים רבים שנמצאים במדרגה זו, וביניהם בעלי בתים. אין לו ארגון, אין לו שם. הוא אפילו לא שייך לחסידות שאומרת שצריך לקרב יהודים רחוקים. אין לו כלום. אבל הוא נתלהב כל-כך שאמר: "רגע אחד, אני הייתי בחושך ולאט לאט הואר לי והנה אני חי היום בגן עדן. אינני יכול לראות את חברי ממשיך לחיות כפי שהוא חי בתוך החושך". ניגש הוא אליו ואומר לו: "אני חייב לספר לך משהו". הלה אין לו כח אליו, אבל הוא אינו מרפה ממנו. הוא מתקשר אליו עשר פעמים, כי הוא מרגיש שהוא חייב לקרבו. מה פשר דבר זה? פשרו של דבר זה הוא שהקב"ה פינה מקום בעולם שיוכל האדם לקחת את התורה שקנה ולתת לו ביטוי מעשי.

שלימות הנשמה על-ידי העשייה

הנה על הפסוק (פרשת עקב): "כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות למען תחיון ורבייתם ובאתם וירשתם את הארץ אשר נשבע ה' לאבותיכם", כתב ה'תפארת שלמה' ששלימות התורה היא כשמקיימים את החלק האחרון שבה. וכן כתב על שמיני עצרת. בימי הסוכות אנו מקיפים את ספר התורה, ולאחר שאנו משלימים את התורה על-ידי המצוות המעשיות, הספר תורה רוקד סביבנו בשמחת תורה.

שלימות הנשמה היא כאשר האדם נכנס להתלהבות לקיים מצוות ודברים שבקדושה. אם לא הגיע למצב כזה, אם הוא רגוע ושאנן ואין בו ער לו לקום ולעשות, הרי שלא הגיע לתיקונו. כך נראית שלימות הנשמה. היא מולהבת ורוצה להעביר הלאה את מה שמפעפע בה. לכן זה נקרא תיקון הנשמה. זהו היסוד.

ובוודאי אם אין האדם עושה השתדלות בעולם - אין לו כלום בעשייה. הוא לומד, אך אין לו תשוקה להמשיך הלאה - אינו מגיע אל תיקונו. היסוד הוא שהאדם צריך להתלהט כל-כך עד שירצה להמשיך הלאה.

התמדת התורה כיצד?

קח למשל את המושג התמדה בתורה. רוב בני אדם מתייחסים אליו כאל דבר חיצוני, וכבר נשמע את האדם אומר: "פלוני הוא מתמיד. תראה כיצד הוא יושב שעות על גבי שעות. כפי הנראה זהו טבעו, או שמא הוא רוצה להשיג שידוך טוב". אך לא זוהי התמדה. מהתמדה חיצונית לא נשארת כלום. התמדה אמיתית נובעת מדבר מה שקרה בנפשו שגרם לו לפרות ולרבות ועורר בו תשוקה עזה להמשיך הלאה. היות שהתחבר בפנימיות עד הסוף, התנהגותו התחילה לפרות ולרבות כמו מעצמה, ולכן הוא מקיימו גם באופן זה וגם באופן זה, והוא מחשב איך לעשותו גם בלכתו בדרך וגם בשכבו ובקומו. הוא התחבר ל'ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך', עד שזה התחיל להתפרץ מתוכו בכל האופנים,

ההדרת התורה עד לנקודת הבחירה

אכן נקודת הבחירה של האדם עמוקה מאוד, ובמילים פשוטות, **אם האדם יצליח להחזיר את קנין התורה למקום עמוק זה שבנפשו אשר בו נמצאת נקודת הבחירה - יוכל לבחור בטוב.** אבל אם לא התורה (עכ"פ חלק התורה הנצרך לו) לא תגיע למקום זה - יהיה לו קשה מאוד לבחור בטוב. ובכל תר"ג המצוות, אם יתבונן האדם, יראה שאין הנסיון לעבור על האחת דומה לנסיון לעבור על השניה. יש מצוות מסוימות, או הידורים מסוימים, שבהם התורה חדרה מספיק עמוק, עד שאין לו כלל נסיון בהם. הוא אומר שאין לו כלל בחירה בהם, והכוונה היא שבהם התורה חדרה בנפשו עד למקום נקודת הבחירה, והרי הוא מוכן לקפוץ לאש ולמים ולא לעבור עליהם.

וביותר יש לשים לב לזה אצל ילדים קטנים שנפשם רכה ועדינה, וקל מאוד להחזיר מה שרוצים. מטפטים להם דבר מסוים מאות אלפי פעמים ואח"כ קשה מאוד לשנותו אצלו. הוא יודע שזהו טוב וזהו רע, ואין לו אפשרות לבחור אחרת. וכל שאר הדברים שיגיעו לאחר מכן, אינם תופסים אצלו מקום חשוב כל-כך.

הבחירה קיימת בשלב יותר מוקדם

הקב"ה הרי רוצה שהאדם יבחר בטוב, והאדם יכול הרבה פעמים להרגיש שלא היתה לו כלל בחירה. "יש לך מושג כמה לא רציתי לעשותו?!", הוא אומר. "איני יכול להסביר לך. לא רציתי לעשותו בשום פנים ואופן, אך לא יכולתי לעמוד בזה". וכבר הזכרנו בשבוע שעבר את דברי ה'אור החיים' הק' על הפסוק ואהבת את ה' אלוקיך שיש אהבות שהאדם מרגיש שהן מעבר לכוח בחירתו.

והאמת שיש הסבר פשוט למציאות זו. האדם לא החזיר את התורה מספיק עמוק בנפשו עד למקום נקודת הבחירה. ולכן כשנזדמן לו נסיון במקום זה שהתורה לא הגיעה לשם, הרגיש שאין לו בחירה. **בוודאי יש לך בחירה. בחירתך היא להחזיר תורה בנפשך באופן כזה שאין בכלל אפשרות כזאת.** אין מה לדבר. לא מתקרבים אפילו.

אלו שחדרה בהם ההכרה בתחומים מסוימים, בין בעשה טוב ובין בסור מרע, שאין מה לדבר על זה כלל, יש להם את הכלים לבחור בטוב. האחד מגדיר זאת שאין לו בחירה כלל לבחור ברע, ואף באמצע השינה הוא יודע שאי אפשר להעלות על הדעת לעבור על הדבר. והשני יודע להסביר שיש לו בחירה, אבל השכיל להחזיר את אור התורה לאותו מקום שיהיו לו הכוחות והכלים לבחור בטוב.

אומר לנו ה'חובת הלבבות': הבה ואסביר לך! כל הנסיונות הקיימים בעולם הזה, הם בעולם העשייה. עולם העשייה פירושו ששורר חושך. יש נסיונות והכל נראה הפוך... ובכן, אם האדם לא

וממילא זה קיים אצלו בתורה, זה קיים אצלו בגמילות חסדים, וזה קיים אצלו בתיקון נשמתו. זה מתחיל לחדור לכל מקום כמו מים שוטפים.

אמור מעתה בענין ההשתדלות: בתחילה האדם מתחיל עם השתדלות יבישה, אך מה שהקב"ה רוצה שיקרה עם האדם הוא כך - תתחיל לקיים תורה ומצוות, תתחיל לחשב היכן אתה בכל זה. מה שייך לך, מהי המצוה שלך. תשאל את עצמך: "איזה דבר פועל לטובה על לימוד התורה שלי ועל תפילתי? מתי נפשי מתרוממת?". ורצון הקב"ה הוא שזה יגע בנקודה עמוקה כל-כך בנפשו, עד שבאופן ממילא לא יוכל לבזבז זמן ויתחיל להוסיף על מה ששומע. וכך תהפוך השתדלותו לדרך איך להוציא את התורה והמצוות שלו. הוא מודה לה' שיש לו דרך להביע את אהבתו על-ידי עשיית מצוה ועל ידי עזרה לזולת. וכאמור, זה יקרה אחרי שיתחיל להשתדל. ואם לא יעשה כן, ייתפס בעבירה.

למען נסותך להטיבך באחריתך

ומכאן אנו באים לנקודה נוספת, והיא באמת הסיבה השניה שהביא ה'חובת הלבבות' בענין ההשתדלות, שהקב"ה מכריח את האדם לעסוק בהשתדלות כדי שיוכל לבחור בטוב. בפשטות הכוונה שהקב"ה אומר לו לאדם: "אכניס אותך לעסקים ותצטרך להתנהג שם כהלכה, אכניס אותך לרחוב ותצטרך לשמור את עיניך, אכניס אותך ביחד עם שותפים ולא יהיה לך קל ותצטרך להתחזק באמונה ובטחון". אכן כן, זהו האופן שבו מנסים את האדם לראות אם הוא עבד נאמן לה'.

אך יש בזה הבנה יותר עמוקה. הבה ונשאל: תמיד אומרים שכאשר האדם עומד בנסיון, הוא צריך לבחור בטוב. מהי הנקודה שתגרום לו לאדם לבחור בטוב כשהניסיון קשה ביותר? הנה האדם נקלע לנסיון, לא נסיון קטן, אלא נסיון שמרעיד אותו והוא מתאוה אליו חזק מאוד. אף אחד בעולם אינו יודע, ואף אחד לא יידע. כך הוא חושב על כל פנים. והוא צריך לבחור עכשיו בטוב רק מתוך נאמנות להקב"ה. וזה יכול להיות בכל דבר. זה יכול להיות גם בתאוה למאכל מסוים שיש לו הכשר מפוקפק. מהו הדבר שיכול לסייע לו לעמוד בנסיונו בגבורה? אם נרצה לתכנן... האדם אומר כך: "יש לי תכנית. בקיץ הבעל"ט אני רוצה לנסוע למדינה פלונית". ובהיותו יהודי ירא שמים, הוא אומר: "אינני רוצה שזה ייראה כמו בקיץ הקודם". אבל הוא רוצה לנסוע, והוא יודע בדיוק רב מה היו הבעיות בקיץ הקודם. הוא איש מסודר. הוא כותב בפנקסו בדיוק גמרץ את כל המעלות והחסרונות. והנה הוא מגיע לענין אחד שהוא בשבילו נסיון, והרי הוא עומד ושואל: מה אני יכול עכשיו לעשות, שאם יזדמן לי שוב אותו נסיון, אוכל לבחור בטוב?

בידי ואף אראה לך איך זה קורה. אסביר לך איך עושים זאת". והנה אנו חוזרים אל תחילת השיעור. הוא אומר לנו: "אם תלך ותשקיע בתורה..." אמנם הוא מדבר בקצרה ממש, באמרו סוף הפרק השלישי: "בחר לך עבודה שיש לך את הכלים בשבילה". אבל כשאתה מוסיף לזה את דברי הבעל שם טוב הק' ז"ע שהאדם צריך למצוא את שורש נשמתו (והדברים מיוסדים על דברי האר"י ז"ל), אז אתה רואה שלזה ה'חובת הלבבות' התכוון. כשאתה תלך ותבין שלא סתם יש לך את תכונת הנפש שלך, אלא היא באה מנשמתך, וקיבלת תכונה זו כי נשמתך זקוקה לתיקון זה, והדרך שתגיע אל התיקון היא על-ידי שתתחיל לעסוק בדבר זה, וכשתעסוק בו, תתלהב נקודה שבתוכך, וכשתתלהב נקודה זו, תמשיך ותלך כלפי מעלה, עד שזה ייצא לעולם העשייה. פלא של דבר. על-ידי שהנשמה מתרוממת, האדם מתחיל לפרות ולרבות. לפרות ולרבות פירושו להביא תולדות, להביא תולדות פירושו לחדור לעולם העשייה.

הרי הדרך היחידה להביא אור לעולם החושך, הוא מלמעלה. הנה בתורת הקבלה מבואר שכוח התולדה מגיע מהחלק העמוק שבמוח. וזהו דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. והרי זה כדוגמת החץ. ככל שאתה מושכו לאחור, הוא עף למרחק יותר גדול. אם אתה רוצה שהדבר ייכנס ללב, הרי אתה כאומר: אני רוצה שזה יעוף רחוק יותר. האדם רוצה לזרוק איזה חפץ. הוא אומר: אינני רוצה שזה יגיע לכאן. אני מחפש דרך שזה יגיע רחוק יותר. אני רוצה שזה ייכנס ללבו של פלוני. על זה אומרים לנו חז"ל שהמהלך הוא כזה: ככל שתוציא אותו ממקום רחוק יותר מהצד הזה, כך הוא יגיע למקום רחוק יותר בצד השני. וכמו שרואים הרבה פעמים שכאשר האדם רוצה לדלג ברגליו, הוא צריך לחזור אחורנית, ואז לקפוץ בכל הכוח. זה לא יכול לחדור לעמקים, אם לא תוציא אותו מן העמקים.

דברים היוצאים מלבך נכנסים ללבך

אין זה יסוד להלהבת אחרים בלבד. אתה בעצמך זקוק לזה, כי אתה בעצמך תלמידך. התלמיד המובהק ביותר שאחריותו מוטלת על האדם לשכנעו, זה הוא בעצמו. הוא הוא הבחור הקשה ביותר שעליו לקרבו. אתו הוא צריך לעבוד יותר מכל אחד אחר, כי זהו תפקידו בעולם. ובכן, הוא מנסה לשכנע אותו ולא מצליח. הוא אומר ככה: "אני מנסה, אבל פלוני (כלומר, הוא עצמו) אינו רוצה לשמוע. פלוני פיטם את עצמו עם מאכלים ועם מראות אסורות ועכשיו אתה יכול לדבר אתו מה שאתה רוצה. הוא לא מוכן לשמוע".

אכן כשתתן לתורה לחדור יותר לעומק, כיון שיהיה לך קנין התורה ויעשה חיבור לנשמתך, אז יהיה לך כח לבחור בטוב. והדרך להגיע לאותה נקודה עמוקה שבנפש, היא על-ידי שתתחיל בתורה שלבך חפץ בה. היכן נשמתך? היכן החלק שלך?

יחדיר בנשמתו קנין התורה, חיבור לתורה, שיתפרץ מתוכו אל העשייה, לא יואר אותו מקום. ואם כן, יישאר בחשכות העולם העשייה ולא יוכל לקיים את התורה והמצוות.

ההשתדלות בוחנת את האדם

כשאין האדם נכנס לעולם ההשתדלות, נקודת הבעיה היא שאין לו דרך לבחון אם הוא מצליח לחבר את התורה שהוא לומד ואת התפילות שהוא מתפלל - לנשמתו. כי רק מבחן אחד יש אם הן מתחברות לנשמתו, והמבחן הוא שיעשה השתדלות ויזדמנו לו נסיונות תוך כדי ההשתדלות, נסיונות שיכבשו את הרגשותיו, ואז יוכל לראות אם התורה חדרה לשם עד הסוף או לא.

מכריח הקב"ה את האדם לעסוק בהשתדלות, כי ההשתדלות היא זו שבוחנת את האדם אם הוא בוחר בטוב. ושוב, מדובר בנקודה שכל יהדותו של האדם, מהחל ועד כלה, תלויה בו. על כף המאזניים מונחות כאן תורתו, תפילתו, שבתותיו, וכל יהדותו. הקב"ה אומר כך: התפללת חזק? - פלאי פלאים! התיישבת ללמוד? - מצוין. כל הדברים האלה רצויים מאוד. ועכשיו מגיע שעת המבחן לראות עד היכן חדר אור התורה והמצוות.

ה' ישמור, כשהאדם נמצא במצב של חולי ונותנים לו סממני רפואה חזקים, לאחר כמה חודשים בודקים אותו לראות אם זה הגיע או לא הגיע, ההצליח או לא הצליח. עולם ההשתדלות הוא העולם שבו בודקים את האדם לראות - זה נגע? או שמא עבדו ועבדו וזה לא נגע? אם האדם למד תורה וזה לא הגיע לאותה נקודה עמוקה שבנפשו, לא יוכל לבחור בטוב. אמנם תלוי באיזה דברים. יש דברים שאינם כה קשים בשבילו. אבל בדברים שמאוד קשים לו, לא יהיה לו הכוח לבחור בטוב.

עשה הקב"ה דווקא עולם כזה שמכריח את האדם להכנס לעולם ההשתדלות, כי אם לא ייכנס לשם, לא תהיה לו פרנסה וירגיש ריקן ושבור ברוחו וייכשל בעבירה. נכנס האדם לעולם ההשתדלות ופתאום הוא רואה שמתפרצים ממנו כל מיני דברים, כאן הוא כועס, כאן הוא משתולל, והוא מתפלא על עצמו. אכן הוא מתלמד עכשיו. הוא מתחיל לקלוט שתורתו ותפילתו לא נכנסו לאותו מקום עמוק. ההשתדלות נועדה לבחון את האדם לראות אם אור התורה נגע באותו מקום ולהכריח את האדם להחדיר את התורה עד לשם.

בחירת מלאכה שתועיל לבהירה

וכאן מגיעים אל החיזוק. יכולים היינו לעצור את השיעור כאן ולומר: "נעמדת למבחן והתברר שלא הצלחת. דע לך שהתורה שלמדת היתה תורה שלא לשמה והלכה אל החיצונים, ואתה מלא גאווה". אבל ה'חובת הלבבות' לא עצר כאן. הוא אמר לנו: "בא תחזיק

לא תעמוד על דמך

ופשוט שכאשר מדברים בענין זה, זה מתרחב, ופשוט ואין צריך לומר, אך צריך לחזור על הישנות, שכאשר באים לחנך את האדם, מוכרחים לגעת אצלו בנקודה זו. אתה רוצה לעזור לו או סתם לצעוק עליו? כך הוא לגבי האדם עצמו, וכך הוא לגבי בניו, וכך הוא לגבי תלמידיו ושכניו, ולגבי כל אופן של קירוב. הנה מה אתה רוצה לעשות? אתה רוצה להכניס את האור למקום חשוך. זה מה שנקרא תיקון. והנה בדרך כלל אנו רוצים לעשותו שלא בדרך האמיתית, לא שיהיו דברים היוצאים מן הלב וייכנסו ממילא אל הלב, אלא רוצים לעשותו בדרך הקצרה שהיא ארוכה. "מה הבעיה הגדולה? תן לי לגמור עם זה כאן ועכשיו. נו! התיישב. נו! למד. אל תעמוד ממקומך". האדם אומר זאת לעצמו, האדם אומר זאת לאחרים. "לו היית רוצה באמת, היית יכול". כל סגנון הדיבור הזה... ברוך ה', המצב משתפר בהרבה. אך לא די להבין את הרעיון. האדם צריך לעבוד על מדותיו ולהפסיק ללכת בדרך הקצרה שהיא ארוכה, ולהתחיל ללכת בדרך האמיתית, הארוכה שהיא קצרה.

היינו יכולים להציל כל-כך הרבה נפשות, אפילו נפשות שכבר הגיעו רחוק מאוד. פעמים הרבה יש שהאדם כבר ירד לגמרי מהפסים ואין ידוע מה יכול לעזור לו, ואין המצב פשוט. יש הרגלים ויש הרבה טמטום הלב. זה בכלל לא קל כמו שזה נאמר. אבל עדיין צריך לדבר בענין המפתח. צריך ללכת בדרך הנכונה ולא בזו ההפוכה. חשוך כאן, וסתם לבוא ולזרוק אור, זה לא ייכנס ללב. הדרך הנכונה להאיר היא כזו... נאמר כך: "אתה יודע מי יכול להשפיע על פלוגי יותר מכולם?". פעמים הרבה אומרים כך: "אולי לרבו תהיה השפעה עליו, אולי לידידו. מאף אחד אחר הוא לא ישמע. צריך לפנות לרבו. אולי ממנו הוא ישמע". ולמען האמת, **יש איש אחד שממנו האדם מוכן לשמוע**, והוא יותר טוב מהרב, וזהו - **הוא בעצמו**. הוא עצמו מכיר את עצמו ויש לו אמון בעצמו. כלומר, **אם הוא יאמר שזה כך, הוא יהיה באמת משוכנע שזה כך**.

כך האדם מדבר אל עצמו

השאלה היא: כיצד אני פועל עליו שהוא ימסור דרשה לעצמו? ובכן, כמה אופנים יש. אחד מהאופנים הוא מה שהגה"ח רבי אליהו ראטה זצ"ל היה עושה. כשהיה רואה בחור שצריך חיזוק בדבר מסוים, היה מבקש ממנו ליתן חיזוק בענין זה לבחור אחר. קורא היה לו ואומר לו: "דע לך שבחור פלוגי בסוגית המדות... צריך... אני חושב שאתה מתאים מאוד להסביר לו..." הלך הבחור וחיזק את חברו. הוא אמר את הדרשה, והדברים שיצאו מלבו, נכנסו ללבו שלו עצמו.

כעין זה מסופר על הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל שפעם באו להודיע לו על איש אחד ששלום ביתו זקוק לישועה גדולה וצריך

להציל מה שיכולים להציל. הצרה היתה שהאיש לא היה מוכן לפנות לעזרה. הלך הגאון לביתו ודיבר אליו כמסיח לפי תומו: "יש לי שיעורים רבים מוקלטים בענין שלום בית ואני צריך שמישהו יעבור עליהם ויתן עליהם ביקורת ויאמר היכן יש חסר או יתר, ובעודי חושב מי הוא המתאים ביותר למלאכה זו, נפלה מחשבתי עליך, ובכן אשאלך אם תוכל לקבל על עצמך מלאכה זו, כי לדעתי אין מי שמתאים לה יותר ממך". הלה לקח את המלאכה בזרועות פתוחות כי לכבוד היה נחשב לו הדבר שהגאון נותן בו את אמונו. הוא התחיל לעבור עליהם ולציין היכן לקוי בחסר ויתר, ועד מהרה הדברים חלחלו ללבו ונשתנה מן הקצה אל הקצה והשלום והשלווה חזרו לשרור בביתו.

אם רוצה אתה לומר לפלוגי מה לעשות, זהו נושא אחד. אבל אם אתה רוצה שדברך ייכנסו ללבו... אין זו תחבולה בעלמא, אלא סיבה יש לה. הסיבה היא כי יש כאן חושך, וכפי שהעולם אומרים: **את החושך אי אפשר לגרש במקלות**. וכמו כן אינך יכול לקנות בחנות שני ליטר אור ולשפוך כאן. אתה רק יכול ללכת אחורנית. כחיצים ביד גיבור. **אתה יכול למשוך את החץ לאחור וכך החץ יגיע למרחק רב ויחדור למעמקים**.

כשאתה מצוה מי שלקוי באיזה דבר שיעסוק בו, אתה נוגע לו במוחו. **תגרום לו לעסוק בזה במוחו, ואז זה יעלה על גדותיו ויגיע לידי עשייה**. אתה מחבר אותו אל החכמה. כשאתה מוסר לו אלף דרשות, אינך מחבר אותו לחכמה. אתה צריך למצוא דרך שבה האדם ידבר אל עצמו. זה ממש לראות ולהשתומם, איך אנשים שבטוחים היו עליהם שהם כבר בדיוטא התחוננה, במקום שכמעט ואין דרך חזור ממנו... תן לו לעסוק בשכנוע עצמי.

מתחילים בהשתדלות ומסיימים בהשתדלות

ולענייננו, חידושו של ה'חובת הלבבות' הוא שסוגיית ההשתדלות והעשייה קיימת פעמיים. פעם בהתחלה ופעם בסוף, כי בה מתחילים ובה מסיימים. בה מתחילים פירושו שהעשייה מחוברת למוח האדם. **כשאתה גורם לאדם לעסוק באיזה דבר, אתה נוגע לו במוחו, וכשמוחו מתעורר יותר ויותר, בסוף הוא בא לידי התמדה**, היינו שהוא מתחיל לעשות. אמנם אפשר לעשות זאת באופן בלתי נכון, והיינו כשיידע האדם ולו במעט שיש מושג של כוחי ועוצם ידי, ויעסוק בעשייה באופן של כוחי ועוצם ידי, וכל-כך יעסוק בזה, עד שהגאוה תעלה לו לראשו (כלשון העם). כי אז יתרבר שפעולות הגאוה שעשה, הצליחו להניע את מוחו, ועכשיו זה התחיל לפרות ולרבות עד כדי שהוא כבר תובע את הכבוד בפה. זה מה שקורה למי ששוקע במשהו, שקשה להוציאו ממנו.

ושנית, הוא מקבל את כוח הבחירה. הדבר היחיד שיכול להשפיע על האדם שיוכל לבחור בטוב, הוא שיחידיר תורה לאותו חלק שבנפש שיתן לו כח וחשק לעשות את הדבר הנכון. כשהאדם לומד תורה עם התפעלות והתרגשות, זה נותן לו את הכוח לעשות את הדבר הנכון בכל הדרגות. זה עוזר לאדם ללמוד תורה לשמה, זה עוזר לו בעשיה, זה עוזר לו בכל החלקים. הבנין האחד, כמו שה'אור החיים' הק' קורא לזה, משלים את האדם שיוכל למצוא היכן הוא התרחק מן הדרך, והפוך בה והפוך בה. הרבה משניות במסכת אבות קשורות לזה. מצוה גוררת מצוה, עבירה גוררת עבירה. כשהאדם יבדוק את עצמו, יראה שזה מה שמסייע לו. ידיעת שניהם משכחת עוון. התורה והדרך ארץ שקיימות אצל האדם משכיחות עוון, לא רק מפני שאינו נתפס לתאוות, אלא מפני שהוא מקבל את הכוח והמוח לבחור בטוב.

אותו דבר, כשאתה רואה אדם כבוי, דע לך שיש את החלק שעדיין חי. דרשות ושכנועים, צריך רחמי שמים מרובים שיועילו לו. לפעמים הם יועילו, אבל רק אם יבוא מיוזמתו. לעומת כן, העשייה, שהוא מתחיל לעשות את הדבר הנכון לו. אם הוא ממשיך נכון עם זה, הרי זה נוגע במוחו, וכיון שזה נוגע במוח, המוח רוצה עוד ממנו, וכיון שהוא רוצה יותר, הוא יעשה יותר, וכך זה חוזר וניעור.

היוצא לנו ששתי הסיבות מדוע צריך השתדלות, יש להן עוד דרך להיפגש. הקב"ה עשה שיש לו לאדם נסיונות לעבירה, והאדם רואה שאין לו ברירה, ועליו לקום ולעשות. ובאיזה דבר הוא עוסק? בעיקר הוא עוסק בדבר שהוא לפי שורש נשמתו, לפי כליו וכישרונותיו. וכיון שהוא עוסק בזה, נפשו מתרוממת, וממילא הוא מתחיל לפרות ולרבות, ואז ראשית כל זה מוציא אותו מעבירות,

בהירות נפלאה בסוגיית

אמונה ובטחון

סדרת שיעורי אמונה ובטחון

מאת המשפיע

הרב שמעון שפיצער שליט"א

200 שיעורים

שנאמרו בין השנים תשע"ט - תשפ"ג

בדיסק או-קי ON-KEY

לפרטים נוספים ניתן לפנות למייל - s033096216@gmail.com

קו 'טעמו וראו' – מסר יומי קצר משיעורי הרה"ג ר' שמעון שפיצער שליט"א - 079.520.524.8 | או ב'קול הבינוני' שלוחה 1 < 0

לקבלת הטעימה היומית מדי יום במייל – שלחו מייל לכתובת - teimaminahor@gmail.com

להצטרפות לשמיעת ולקבלת השיעורים המלאים ע"י מכון 'הבינוני' שלחו מייל ל- info@machonhavineini.com

קול הבינוני: ארה"ב - 718.686.8300 | א"י. 072.257.7726 | בלגיה. 03.300.0223 | בריטניה. 0204.586.2115

ניתן להשיג גיליון זה ב: לדעת, דרשו, אידישע ווינקל, קול הלשון